

Hoe kom ik tot een goed leven?

Noorderlicht
ROTTERDAM
dienst

Zondag 14 april 2024
Preek: ds. Niels de Jong

Preek

Dienst zondag 14 april 2024, voorganger: ds. Niels de Jong

Hoe kom ik tot een goed leven?

Was de uitspraak van Johan Derksen, waar deze week zoveel commotie over was, nu goed of fout? Tot de minister-president toe lieten mensen weten dat ze dit echt niet vonden kunnen. Derksen zelf vond nou niet dat hij iets verkeerd had gezegd en zijn werkgever vond het ook bij het programma horen... En moet Joost Klein nu wel of niet meedoen met het Eurovisie Songfestival? Een aantal briefschrijvers, waaronder Najib Amhali, roept hem op om niet naar Zweden te gaan. En die nieuwe (of toch alweer oude?) directeur uit de hoofdstad, was dat nou onhandig of ronduit fout? Het zijn dingen die in het nieuws zijn geweest de afgelopen dagen, waar over gepraat wordt bij koffieautomaten en aan keukentafels. Kwesties waar het gaat over goed is en wat niet. Het zijn ook voorbeelden ervan dat het ons altijd maar weer bezig houdt wat goed en wat niet goed is. Dat we daarover praten en er wat van vinden. Al is het soms makkelijker om anderen te beoordelen. Maar wij zelf ontkomen er ook niet aan, ook wij moeten iedere dag weer kiezen – op ons werk, thuis en waar we ook komen. Wat is goed en wat niet? Wat is de goede reactie op iets en wat niet? Wat is de goede houding en wat niet?

En als je wel weet wat goed is en wat niet, dan ben je er nog niet. Dan is er nog een volgende vraag, namelijk hoe we dat dan in praktijk brengen en blijven brengen. Want als we voor onszelf hebben vastgesteld wat goed is, dan weten we lang niet altijd hoe we dat goede goede kunnen doen en blijven doen. Als we het bijvoorbeeld goed vinden om mensen te vergeven, dan betekent dat niet dat we gelijk weten hoe we dat ook daadwerkelijk doen. Of als we het verstandig vinden om onszelf te begrenzen, het ons dan lang niet altijd lukt om dat ook te doen. Of als we er bijvoorbeeld uit zijn dat we het verkeerd vinden om de aarde te overbelasten, dat het dan zomaar kan zijn dat we niet weten hoe we de motivatie vinden om onze levensstijl werkelijk te veranderen ten goede.

Dus wat het goede leven is, wat de goede daden zijn, wat de goede houding is – dat is al niet zo makkelijk te bepalen en zeker in onze tijd zijn de meningen uiteenlopend. En hoe je dan werkelijk goed gaat leven – ook dat spreekt niet vanzelf. We luisteren naar een tekst die ons hierbij kan helpen – een brief van Paulus. En net als vorige week bij een andere tekst, valt ook in deze tekst Paulus terug op de opstanding van Jezus uit de dood. Dat doet hij in veel van zijn brieven. In die brieven is hij ook steeds bezig om zijn lezers te helpen met het vinden van het juiste leven. Hoe inhoudelijk zijn brieven vaak ook beginnen, het wordt altijd praktisch en concreet. Want voor Paulus uiteindelijk komt het op die praktijk aan. Dat was bij Jezus al zo en dat is bij Paulus ook zo – christen-zijn is niet alleen maar iets van opvattingen, ook niet alleen maar spirituele ervaringen, ook niet alleen van wat godsdienstige activiteiten of kerkelijke zaken, niet iets van een religieus sausje aan je leven toevoegen, maar christen-zijn gaat ook over hoe je je leven invult van dag tot dag. Het gaat over je manier van leven, het komt erop aan dat je goed leeft.

Maar Paulus legt niet alleen uit wat het goede leven dan is, maar hij wijst ook de weg hoe je daar komt. Laten we die tekst van Paulus lezen – Kolossenzen 3.

Een bekende drieslag van managementgoeroe Simon Sinek is het waarom, het hoe en het wat. Volgens hem zijn leiders geneigd vooral bezig te zijn met wat ze doen of communiceren, maar vergeten ze vaak goed na te denken over het waarom en het hoe. Deze drieslag kunnen we ook toepassen op het thema 'goed leven'. Als we alleen bezig zijn met wat een goed leven is, en niet nadenken over het waarom en het hoe, dan komen we er niet. En in de brief aan de Kolossenzen kun je zowel terugvinden wat het goede leven is, maar ook hoe je daar komt en waarom je dat goede leven zou willen. Nu beveelt Sinek aan om altijd met het waarom te beginnen en dat zal ik ook doen. En daarna hebben we het ook over het wat. Maar we focussen vandaag vooral op 'hoe'.

1. Waarom goed leven? Waarom zou je die moeite doen? Waarom zou je dat willen?

Daar zou van alles over te zeggen zijn, maar heel kort en bondig, zoals het in de Kolossenzenbrief staat, in hoofdstuk 1, vers 10. Omdat Jezus Christus het waard is en je zo werkelijk van betekenis bent. Twee dingen dus. Als eerste dat als je christen bent, oftewel iemand die in Jezus Christus gelooft, die vertrouwt op alles wat Jezus Christus heeft gedaan en gegeven, oftewel iemand die Jezus Christus liefheeft – dan ga je goed leven omdat dit past bij Jezus Christus, omdat je hem hiermee eert en waardeert, hij is dat waard. Als je je naar zijn naam noemt, dan is Hij dat waard dat je die naam eer aan doet door voortdurend het goede te zoeken. En – nog een tweede reden – je bent van betekenis, of, zoals dat in Kolossenzen 1 staat, je draagt vrucht. Je leven doet ertoe, brengt iets voort. Als je het goede doet en zegt, dan leef je niet voor niets. Twee redenen dus waarom christenen gemotiveerd zijn om het goede te doen, het goede te zeggen, het goede te kiezen – hoe lastig dat ook kan zijn, hoeveel zoeken dat ook is, hoeveel dat ook kost. Maar toch gemotiveerd om het goede leven te zoeken. Omdat Jezus Christus het waard is en je zo werkelijk een vruchtbaar/betekenisvol leven hebt.

2. Wat is dan een goed leven?

Daar is Paulus in Kolossenzen 3 zeker niet vaag over, maar heel concreet. Hij schrijft over deze dingen in een heel specifieke tijd, een kleine 2000 jaar geleden. Al waren de dingen die hij noemt, toen al niet alleen bedoeld voor die mensen toen en daar in Kolosse, want hij vraagt ook of ze deze brief willen doorgeven aan mensen in Laodicea, een stad daar in de buurt. En deze brief is voortdurend overgeschreven en doorgegeven. Waarschijnlijk ook omdat men herkende dat het ook tijdloze dingen zijn. En ze helpen tot op de dag van vandaag om te zien wat dat goede leven dan wel is en wat het niet is. In vers 5 t/m 9 legt Paulus eerst heel concreet uit wat niet past bij christenen die goed willen leven. Een heel rijtje foute dingen somt hij op. Hij begint met wat mis kan gaan op het gebied van seksualiteit, zoals overspel, losse seks en 'lage begeerten', iets waar je vandaag de dag ook pornografie onder kunt scharen. Vervolgens noemt hij 'hebzucht' als iets waarmee je ook op een fout spoor zit – inhaligheid en gierigheid vallen hier ook onder. Daarna noemt hij woede-uitbarstingen, gevloek en gescheld. Vervolgens heeft hij het nog over elkaar bedriegen. Paulus zegt ervan – deze dingen moet je afleggen als oude kleding. Maar het gaat er ook om dat je goede en positieve dingen doet, die je aantrekt als nieuwe en mooiere kleding. Daar spreekt hij over in vers 12 t/m 17. En dan gaat het over meeleven met anderen, dus niet alleen maar bezig zijn met jezelf. Dan noemt hij bescheidenheid, zachtmoedigheid en verdraagzaamheid. Hij heeft het over elkaar vergeven. En hij heeft het over de liefde boven alles.

Tijdloze dingen ergens. Al kun je ook zeggen: sommige dingen zijn voor sommige tijden of op sommige plaatsen minder vanzelfsprekend dan andere dingen. Om even twee dingen uit te lichten voor onze tijd: iets als verdraagzaamheid – je hoort het vaak noemen dat de onderlinge verdraagzaamheid afneemt, lontjes korter, de taal grover. Zoals ik van de week zag – ik voetbal af en toe met leeftijdgenoten, vooral veertigers voor wie hun voetbalkwaliteiten een aflopende zaak zijn. Veertigers die een uur lang heel serieus nemen wat ze doen, terwijl iedereen weet dat het nergens over gaat. Maar op het veldje naast ons was er blijkbaar een woordenwisseling en binnen de kortste keren liep die uit de hand en werd het een vechtpartij met rennende en slaande mannen. Mannen van 40+. Triest natuurlijk. En zo kunnen we allemaal wel voorbeelden noemen van tekortschietende verdraagzaamheid – in het verkeer, in de politiek, op straat, richting mensen die anders zijn. Naast het punt van verdraagzaamheid, zou meer bescheidenheid ook niet gek zijn in onze tijd. Als je soms hoort hoe vaak en hoe lang mensen bijvoorbeeld praten over zichzelf, over hun plannen en prestaties, over hun reizen, hoe hard ze bezig zijn om zich te presenteren – allemaal niet zo bescheiden. En soms onder een heel vroom sausje – met een of andere foto in een prachtig vakantieresort en dan #dankbaar – maar het is en blijft vreselijk onbescheiden. En zo kunnen we allemaal wel voorbeelden noemen van onbescheidenheid – op Instagram, in het dagelijks leven, etc.

En zo in een paar zinnen krijg je in Kolossenzen 3 een beeld van wat zo'n goed leven is, hoe dat eruit ziet en wat er ook zeker niet bij past. En het is duidelijk dat het goede leven iets is dat heel concreet is, heel praktisch, dat het te maken heeft met je houding, met iets dat zich uitwerkt in het hele concrete leven. Maar goed, om het beeld van oude kleding uitdoen en mooie en passende kleding aandoen, die oude kleding kan soms zo lekker zitten, dat je die soms zomaar geneigd bent om die weer aan te doen. En dat brengt ons op het derde van vandaag.

3. Hoe kom je tot dit goede leven?

Dat is natuurlijk belangrijk. Want ook al ben je gemotiveerd en weet je heel goed *waarom* je dit goede leven wilt. En ook al weet je ook *wat* bij dit goede leven hoort. Als je geen idee hebt van 'hoe', dan kom je er ook niet. En we snappen allemaal dat dit goede leven nog niet zo makkelijk te bereiken is, dat je gedrag niet zomaar verandert bijvoorbeeld. Paulus reikt ons aan *hoe* we dat goede leven bereiken – ook in Kolossenzen 3, gelijk in het begin. Hij doet dat niet door ons op onze wilskracht of veerkracht aan te spreken, niet door allerlei regels te geven, niet door ons te motiveren door ons bang te maken voor de gevolgen, niet door stappenplannen aan te bieden. Dat zijn allemaal methoden die in heden en verleden vaak wel uit de kast zijn gehaald om mensen in een bepaalde richting te veranderen. Paulus reikt echter iets anders aan. Daar begint Paulus zo: 'als u dan opgewekt bent met Christus, richt U dan op de dingen die boven zijn, waar Christus is (...) bedenk de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn'.

Laten we deze zin goed bekijken – en stilstaan bij de twee dingen die Paulus hier aanreikt. Het eerste is dit: dat hij ons helpt te beseffen wie we zijn, wat er met ons veranderd is als we zijn gaan geloven. Want daar verwijst dat zinnetje 'als u dan opgewekt bent met Christus' naar. Met dat zinnetje grijpt hij terug waar hij het in Kolossenzen 2 veel langer over heeft gehad. Daar heeft hij uitgelegd hoe dat gaat.

Want daar schrijft hij over Jezus' lijden, sterven en opstanding – de dingen dus die we pas herdacht en gevierd hebben met Goede Vrijdag en Pasen. En Paulus heeft zijn lezers eraan herinnerd dat die dingen niet alleen dingen van Jezus Christus zijn. Maar dat als je gelooft in Jezus, je eigen verhaal verbonden is aan Jezus' verhaal. Wat er met Hem gebeurd is, is ergens ook met jou gebeurd. Je bent namelijk dan ook op een bepaalde manier ook gestorven en opgestaan. Niet letterlijk zoals bij Jezus natuurlijk. Maar wel dat je oude bestaan, je oude leven, met oud gedrag – dat dat voorbij is, dood en begraven als het ware. En dat je bent opgestaan in een nieuw bestaan, een nieuw leven, met nieuw gedrag. Dit is een belangrijke sleutel om werkelijk anders en goed te gaan leven. Vergelijk het maar zo - als je jezelf ziet als iemand die nu eenmaal altijd en overal te laat komt, zul je hoogstwaarschijnlijk altijd en overal te laat blijven komen. Maar als je jezelf ziet als iemand die vroeger zo was, maar dat je veranderd bent nu je een bepaalde positie in het leven hebt gekregen, dan ga je vast veel vaker wel op tijd komen. Misschien niet altijd gelijk, vast nog even wennen, maar steeds vaker wel. Zoiets... Als je beseft dat je oude gedrag bij je oude leven hoorde, maar dat je nu een nieuw mens bent, een ander mens, een andere positie, een mens bij Jezus hoort, die verbonden met Jezus is – dan ga je steeds meer gedrag vertonen dat daarbij past.

Dat is het eerste *hoe* je verandert in iemand die meer en meer het goede gaat doen, gaat kiezen. Maar Paulus reikt nog een tweede *hoe* aan. Niet zozeer door anders naar jezelf te kijken, maar door meer naar Jezus Christus te kijken.

Om dit twee *hoe* echt op waarde te kunnen schatten, helpt het om meer te weten te komen over de situatie van die Kolossenzen. Daar bij die mensen in Kolosse speelde namelijk zoiets als de 'Kolossensische filosofie'. Ik had er ook nog nooit van gehoord, maar het was ongeveer dit. Voordat het christelijk geloof arriveerde in Kolosse waren er al allerlei mensen die deze filosofie aanhingen, een zeer religieuze filosofie, met allerlei geboden en verboden, strenge voorschriften, van alles dat niet mocht, je moest je van alles en nog wat onthouden wat betreft voedsel. Een beetje zoals fanatieke aanhangers van het Paleo-dieet – die kunnen er ook buitengewoon streng en veroordelend van worden. En deze mensen in Kolosse dachten niet alleen dat ze hier goed aan deden, maar dat ze er ook van in hogere sferen konden komen, het hemelse domein konden betreden. Dit was volgens hen maar voor een enkeling weggelegd. En die enkelingen stonden veel hoger dan de rest die zo ver niet was. En ook als mensen in Kolosse aangetrokken waren tot het christelijk geloof, dan waren ze Kolossensische filosofie niet gelijk kwijt. En zij konden zich zomaar beschouwen als hoger, verder, beter; als degenen die tot de ingewijden behoorden. En zij keken neer op mensen die niet zo ver waren. En Paulus had al in Kolossenzen 2 al flink gewaarschuwd tegen deze mensen. En hij zegt over hen: ze denken dat ze, door zich met hogere dingen, hogere machten bezig te houden, het goede leven bereiken. Maar ze zijn buitengewoon aards bezig, vervuld van superioriteitsgevoel en zelfverheerlijking, en dat soort zaken meer.

En dit speelt op de achtergrond nog mee aan het begin van Kolossenzen 3. 'Richt je op de dingen die boven zijn', zegt Paulus daar. Maar om misverstanden te voorkomen, legt hij gelijk uit wat hij met boven bedoelt: 'daar waar Christus is, gezeten aan de rechterhand van God'. De rechterhand van God, dat wijst op de macht van Christus. Daar moeten ze hun aandacht op richten, op Jezus Christus en zijn macht. En dus niet op allerlei andere krachten en machten. De dingen van boven, van Christus dus, die moeten hun focus en aandacht hebben. Dat leidt tot een goed leven.

En zo geeft Paulus ons het tweede hoe in handen. De focus op Jezus Christus, dan richt je je echt op het hogere en betere. Dan voorkom je dat aardse leven met zijn lage begeerten, hebzucht, opgaan in het hier en nu en jezelf. Dan krijg je een leven met meer liefde, meeleven, bescheidenheid, verdraagzaamheid, vergevingsgezindheid.

Laten we dat ten slotte nog even praktisch maken. Hoe hou je je focus op Jezus Christus? Hoe bedenk je de dingen die boven zijn? Want voor je het weet gaat de blik weer naar beneden, en bedenk je wat iedereen al bedenkt, ben je al te aards gericht, alsof dit hier en nu en jijzelf alles is.

Laat ik drie suggesties geven hoe je dat kunt doen om je te richten op de dingen die boven zijn. Iets met je telefoon, iets met je tijd, iets met de kerk.

Iets met je telefoon. Wat je ziet, leest, bekijkt op je telefoon – dat heeft natuurlijk allerlei gevolgen voor waar je aan denkt. Dat vult je gedachten-wereld. En laten we eerlijk zijn – natuurlijk zijn er ook prachtige apps, mooie teksten van de dag, bijbelpodcasts, etc. Maar er zijn ook allerlei andere dingen – die je vooral naar beneden trekken, naar een al te aards leven. Dus: welke apps kosten je veel te veel ruimte – in tijd en in je hoofd? En waar zit je steeds weer te scrollen? En kun je niet wat doen aan al die meldingen en notificaties waar je scherm toch weer van oplicht en wat je toch weer afleidt? Mijn suggestie zou zijn: haal vandaag nog 1 app weg of 1 manier van meldingen/notificaties. Mag natuurlijk ook wat grondiger – maar begin met 1. En die niet na drie dagen er weer opzetten.

Iets met je tijd. Hoeveel tijd op een gemiddelde dag ben je echt bezig met de dingen van Boven? Is er ergens op de dag een vast moment dat je je richt op Boven. Een vast moment om te bidden of bijbellezen, wat aanbiddingsmuziek luisteren, even een paar bladzijden lezen uit een christelijk boek, een tijdje stilte, schrijven in een gebedsboek – of wat ook maar helpt. Om je ten minste elke dag op een vast moment te richten op de dingen die van boven zijn. Mijn suggestie: plan iets dat je elke dag kunt doen, op een vast moment. Als je niet dagelijks een tijdje richt op de dingen van Boven, leef je binnen de kortste keren al te aards.

Iets met de kerk. In de kerk zitten allerlei mensen die zich ook willen richten op Boven. Zorg dus dat je hen ook spreekt, zou ik zeggen. Echt spreekt. Ook over de dingen van Boven, van Jezus, over wat het goede leven is. In een groepsverband, in een kring of in een tweetal. Maar zorg dat je met regelmaat hoort over de dingen van Boven, dat je praat over de dingen van Boven. En de kerk en de mensen van de kerk zijn daarvoor aan je gegeven. Mijn suggestie: zorg dat je ergens een groepje hebt – van 2, 3, 10 of 15 – waarmee je spreekt over de dingen die van Boven zijn. Want als je het op je eentje uitzoekt, voor je het weet leef je al te aards. Richt je op de dingen die boven zijn. Kijk naar boven, naar Christus en zijn macht, dat is iets je bewust van moet zijn. En tijd voor moet maken. Mensen om je heen verzamelt. En ervoor zorgt dat je telefoon je er niet van afleidt. Dat helpt allemaal. Om dat goede leven te leven. En het zal niet voor niets zijn – je leven zal meer en meer van betekenis worden. En Jezus Christus is dat zo ontzettend waard. Hij die je liefheeft. Zich gegeven heeft. Die stuk is gegaan aan het kruis van Golgotha. Maar is opgestaan uit de dood. Hij die voor ons die weg is gegaan. Hij is het zo waard dat we in ons leven het goede doen, zoals Hij dat als geen ander deed.

Amen.

